

Monitor

Discriminatie 2021 Oost-Nederland
Gelderland & Overijssel

Monitoren van **Discriminatie**

In deze uitgave

Het monitoren van discriminatie	2
Discriminatieregistraties in 2021	6
Toelichting op de tabellen	8
Opvallend in 2021	10
In de praktijk	12
Gebiedskaart Discriminatie Oost-Nederland	16
Registraties ADV's 2021	18
Interview met de discriminatieofficier van Justitie	18
Infographic	22
Aanbevelingen	23

Voor u ligt de Monitor Discriminatie 2021 Oost-Nederland. In dit rapport zijn de discriminatiecijfers van 2021 samengebracht. De cijfers zijn gebaseerd op meldingen die binnenkomen bij de politie, de anti-discriminatievoorzieningen (ADV's), en het College voor de Rechten van de Mens. Zij rapporteren hun cijfers gezamenlijk op pagina 6 en 7. Natuurlijk worden de cijfers in dit rapport ook toegelicht, om u een beter beeld te geven van zaken die speelden in 2021. Daarnaast laten Politie, OM en ADV's zien op welke wijze zij samenwerken om discriminatie aan te pakken.

Wat is discriminatie

Discriminatie is het in gelijke gevallen anders behandelen van mensen in vergelijking met anderen op basis van kenmerken die er in een specifieke situatie niet toe doen. Kenmerken zoals herkomst, huidskleur, handicap, seksuele voorkeur, geslacht of leeftijd. Discriminatie doet zich in verschillende vormen voor. Het kan bijvoorbeeld gaan om uitsluiting bij werving en selectie, het niet toegelaten worden tot een horecagelegenheid op grond van ras of het gepest worden op grond van seksuele gerichtheid of herkomst. Discriminatie kan in Nederland op twee manieren worden berecht: via het Strafrecht en via het Burgerlijk Recht. Voor het Burgerlijk Recht wordt gebruik gemaakt van de Algemene Wet Gelijke Behandeling (Awgb), de Wet gelijke behandeling gehandicapten/ chronisch zieken (Wgbh/cz) en een aantal wetten binnen het arbeidsrecht over gelijke behandeling van mensen ongeacht geslacht, arbeidsovereenkomst of leeftijd.

ADV's

Het recht op gelijke behandeling is in diverse internationale verdragen en Nederlandse wetgeving goed gewaarborgd. Burgers die discriminatie ervaren, moeten onafhankelijke bijstand kunnen krijgen. Hiervoor is de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) in het leven geroepen. In deze wet is geregeld dat gemeenten hun inwoners aanbieden dat zij bij een onafhankelijke anti-discriminatievoorziening (ADV) terecht kunnen. Hier krijgen inwoners deskundig advies, en juridische bijstand als zij dit wensen. ADV's registreren alle meldingen van discriminatie en rapporteren dit jaarlijks aan de gemeenten middels deze discriminatiemonitor. Doordat ADV's onafhankelijk en deskundig zijn op het gebied van wet- en regelgeving inzake discriminatie, voldoen zij aan de kwaliteitscriteria die de wet hieraan stelt. ADV's werken nauw samen met de politie en het Openbaar Ministerie (OM) om gezamenlijk discriminatie aan te kunnen pakken. Ook preventie is een kerntaak van de ADV's maar die wordt niet in de Wga genoemd, en daarover wordt in deze monitor dan ook niet gerapporteerd.

Politie Oost-Nederland

De politie registreert meldingen en aangiften van discriminatie. De politie in Oost-Nederland werkt nauw samen met het OM en de ADV's. Een aangifte kan leiden tot strafrechtelijke vervolging door het OM. Waar bemiddeling mogelijk is, wordt er samengewerkt met de ADV's. Aangiften van discriminatie krijgen in Nederland prioriteit en worden tijdens overleg met OM, politie en de ADV's besproken.

Het Openbaar Ministerie

Het OM heeft tot taak het handhaven van de strafrechtelijke rechtsorde. De strafrechtelijke discriminatiebepalingen en de beschermde belangen die de wetgever daarmee heeft beoogd zijn daarbij bepalend. Het OM is gebonden aan de beleidsregel Aanwijzing Discriminatie. Binnen ieder arrondissementsparket is een discriminatieofficier van justitie werkzaam die deelneemt aan het RDO.

Het College voor de Rechten van de Mens

Mensen die discriminatie ervaren buiten het Strafrecht, kunnen bij het College een oordeel vragen. Het College is bevoegd om situaties te toetsen aan de Gelijkebehandelingswetgeving. De klachtenconsulenten van de ADV's voorzien in onafhankelijke bijstand, zoals in procedures bij het College. Oordelen van het College worden openbaar gemaakt en kunnen een krachtig middel zijn om mensen bewust te maken van verboden onderscheid.

Werkwijze en samenwerking

Burgers en professionals kunnen over ervaren discriminatie advies en ondersteuning vragen bij de ADV's. Voor de niet-strafrechtelijke incidenten wordt er door de ADV's gewerkt vanuit het principe van hoor en wederhoor, met als doel het herstellen van de verhoudingen tussen betrokken partijen. De inzet van onafhankelijke bijstand vanuit de ADV's behoort tot de kernactiviteiten. De ADV's werken samen met lokale partners op het gebied van discriminatiebestrijding. Dit zijn in de eerste plaats de Politie en het OM. Om tot een goede verwerking van casuïstiek te komen, wordt er zowel op casus- als op trendniveau met elkaar gesproken. Dit is conform de in 2018 geldende Aanwijzing Discriminatie geformaliseerd in het Regionaal Discriminatie Overleg (RDO).

Meldingen

Bij een aantal meldingen heeft een rechter, een klachtencommissie of het College objectief vastgesteld dat er sprake was van discriminatie. Bij een deel van de meldingen volgt geen objectief oordeel, omdat de kwestie niet voor de rechter of een commissie wordt gebracht. Vaak wordt een oplossing gevonden door bemiddeling of informatieverstrekking vanuit de ADV's. Ook zijn er meldingen waarbij een melder alleen om advies vraagt of een luisterend oor nodig heeft. In sommige gevallen is er sprake van waargenomen discriminatie als getuige of als belangenbehartiger; ook deze meldingen worden geregistreerd.

Reizen met een beperking bij de NS

Een oudere vrouw is een ervaren reizigster met het OV. Ze is goed bekend met voorzieningen op stations en in de trein. Ze heeft een beperking (ze gebruikt een goed zichtbare kruk bij het lopen) maar verder kan ze meestal geheel zelfstandig reizen.

Bij (geplande) werkzaamheden aan het spoor waarbij vervangend vervoer wordt ingezet kan ze soms echter niet zelfstandig reizen. De bussen staan op grote afstand en er is weinig overstaptijd. Het in- en uitstappen is niet berekend op haar beperking en instaphulp wordt op dat moment niet geboden door het aanwezige personeel. De reacties die ze krijgt van medewerkers op haar beklag zijn afwerend. "Dan moet je niet reizen als er werkzaamheden zijn." "Je moet niet bij ons zijn, maar bij de busmaatschappij. Je kunt van te voren instaphulp aanvragen." Blijkbaar voelt de NS Reizigers b.v. zich niet verantwoordelijk, en wijst naar Transvision b.v., aan wie het vervangend vervoer is uitbesteed. Deze wijst op haar beurt weer door naar de gemeente waar de overstap plaatsvindt. De gemeente bepaalt namelijk op welke plaats de bussen moeten staan. Ook wordt verantwoordelijkheid neergelegd bij de meldster. Zij had vooraf reisassistentie kunnen aanvragen. Nadat ze al zelfstandig bij de NS klachten hierover heeft ingediend meld ze zich in augustus 2020, niet tevreden met de antwoorden, bij een ADV.

De vrouw legt met ondersteuning van de ADV de kwestie ter beoordeling voor aan het College voor de Rechten van de Mens. Het oordeel, dat werd uitgesproken in juli 2021, is dat NS Reizigers b.v. de vrouw discrimineerde, door onvoldoende informatie over de toegankelijkheid van treinvervangend busvervoer voor mensen met een beperking ter beschikking te stellen.

Discriminatieregistraties **in 2021**

Totaal aantal discriminatieregistraties

ADV's[1]

Meldingen inwoner[2]	953
Meldingen plaats voorval[3]	825
Waarvan eigen screening	66

Politie[4]

Discriminatie-incidenten	958

College voor de Rechten van de Mens[5]

Instroom verzoeken om oordeel	98

Werkwijze ADV's 2021

Alleen registratie	127
Advies en informatie	815
Beïnvloeding beleid	35
Bemiddeling	36
Bijstaan in procedures	56
Doorverwijzing	99
Eigen onderzoek Meldpunt discriminatie	108
Overig	3

Politie Oost-Nederland

Discriminatiegrond

Discriminatiegrond	
Antisemitisme	54
Geslacht	7
Godsdienst	23
Handicap	25
Herkomst, huidskleur	423
Levensovertuiging	1
Seksuele gerichtheid	301
Onbekend/overig	124

Wijze van discriminatie

Bedreiging	90
Bekladding	74
Bespugen	1
Geweld	4
Geweld icm uitlating	84
Pesterij	9
Uitlating	613
Vernieling	43
Weigering	15
Onbekend/overig	25

1. ADV's: gezamenlijke rapportage van cijfers verzameld door Artikel 1 Noord Oost-Gelderland, Vizier en Meldpunt Discriminatie Deventer (MDD).
2. Meldingen inwoner betreft door ADV's in de politie-eenheid ontvangen meldingen.
3. Meldingen plaats voorval betreft meldingen over incidenten die in een gemeente in de politie-eenheid zijn voorgevallen. Er is een overlap tussen meldingen inwoner en meldingen plaats voorval.
4. Politie: discriminatie-incidenten zijn zowel reguliere incidenten als incidenten jegens werknemers met een publieke taak. Deze werden tot 2018 apart geregistreerd. De politie registreert alleen de grond en de aard van discriminatie, niet het maatschappelijk terrein.
5. College voor de Rechten van de Mens: Niet alle verzoeken/klachten leiden uiteindelijk tot een oordeel. Verzoeken zijn bijvoorbeeld niet-ontvankelijk, worden ingetrokken of er is sprake van een tussentijdse oplossing.
6. Niet-wettelijke gronden zijn meldingen over bijvoorbeeld persoonlijke overtuiging/mening, sociale status, opleidingsniveau en overige uiterlijke kenmerken (bijvoorbeeld tatoeages).

ADV's 2020

Discriminatiegrond

Antisemitisme	13
Arbeidscontract	3
Arbeidsduur	0
Burgerlijke staat	2
Geslacht	46
waarvan tegen transgender personen	(6)
Godsdienst	21
waarvan tegen moslims	(12)
Handicap/chronische ziekte	174
Herkomst, huidskleur	258
Leeftijd	51
Levensovertuiging	6
Nationaliteit	18
Politieke gezindheid	5
Seksuele gerichtheid	30
Niet-wettelijke gronden[6]	336
Onbekend	17

Terrein

Arbeidsmarkt	143
Buurt/wijk	67
Collectieve voorzieningen	284
Commerciële dienstverlening	127
Horeca/amusement	52
Huisvesting	32
Media en reclame	22
Onderwijs	39
Openbare ruimte	54
Politie/OM/vreemdelingenpolitie	18
Privésfeer	12
Publieke/politieke opinie	26
Sport en recreatie	57
Overig	12
Onbekend/niet van toepassing	6

Wijze van discriminatie

Bedreiging	26
Geweld	8
Omstreden behandeling	726
Vijandige bejegening	225
Overig	3
Onbekend/niet van toepassing	6

College voor de rechten van de mens 2020

Discriminatiegrond

Geslacht	11
Herkomst/huidskleur	18
Nationaliteit	5
Godsdienst	5
Seksuele gerichtheid	2
Burgerlijke staat	2
Politieke overtuiging	4
Levensovertuiging	6
Arbeidsduur	0
Vaste/tijdelijke arbeidscontracten	1
Handicap/chronische ziekte	22
Leeftijd	12
Grond onbekend	10

Terrein

Arbeid - Werving en selectie	12
Arbeid - Aanstelling	3
Arbeid - Beëindiging arbeidsrelatie	6
Arbeid - Arbeidsvoorwaarden	7
Arbeid - Arbeidsomstandigheden, arbeid overig	4
Goederen en Diensten	40
Geen terrein	21
Onbekend	5

Aantal oordelen en uitspraken

Oordelen met minstens een uitspraak verboden onderscheid/strijd met de wet	12
Oordelen zonder onderscheid/ strijd met de wet	15

Toelichting op **de tabellen**

Discriminatiegronden

Meldingen worden door ADV's geregistreerd op basis van dertien gronden. Deze gronden zijn grotendeels gebaseerd op de gelijkebehandelingswetgeving in Nederland. De politie gebruikt de discriminatiegronden die in het Strafrecht zijn vastgelegd. Daarnaast is er in de registratiesystemen de mogelijkheid om 'onbekend' in te vullen. Een registratie van een grond wordt gedaan op basis van de inhoud van een melding voordat onderzoek is gedaan naar het juridisch kader en bewijsmateriaal is verzameld. Een registratie van een bepaalde grond hoeft om die reden niet te betekenen dat er ook in juridische zin sprake is van discriminatie op deze grond.

Maatschappelijke terreinen

De meldingen die binnenkomen bij de anti-discriminatievoorzieningen (ADV's) worden geregistreerd op verschillende maatschappelijke terreinen. Deze terreinen zien we deels ook terugkomen in de civielrechtelijke gelijkebehandelingswetgeving, maar ADV's hanteren van oudsher meer terreinen in hun registratie, zodat specifieker stuurinformatie aan beleidsmakers kan worden geboden.

Plaats voorval en plaats melder

In de gebiedskaart van deze monitor (p.16-17) zijn de registraties van discriminatie op twee manieren opgenomen: zowel van de plaats van het gemelde voorval als de woonplaats van de melder. Dit geeft een vollediger beeld van wat er in 2021 heeft gespeeld binnen een gemeente op het gebied van discriminatie. Iemand kan immers melden over iets wat er in zijn eigen gemeente is gebeurd (bijvoorbeeld bij zijn huis), maar ook over iets dat in een gemeente elders is gebeurd (bijvoorbeeld op het werk), of over iets dat landelijk speelt (bijvoorbeeld in de media).

Meldingsbereidheid & vindbaarheid

Veel ervaringen met discriminatie worden niet gemeld en blijven daarom buiten het beeld van deze cijfers. Tevens zijn meldingen subjectief van aard: sommige incidenten worden als discriminatie ervaren terwijl daar, juridisch gezien, geen sprake van is. Daartegenover staan incidenten die juridisch gezien juist wel discriminatoir van aard zijn, maar waarvan mensen zich niet altijd bewust zijn. Deze ervaringen worden om verschillende redenen niet gemeld: mensen willen niet stil blijven staan bij negatieve ervaringen of ze willen niet als slachtoffer gezien of bestempeld worden door anderen. Men kan angst hebben voor de mogelijk negatieve gevolgen van een melding, geen vertrouwen hebben in het doen van een melding of aangifte of de weg niet weten om een melding te kunnen doen. Soms wordt ook verkeerd doorverwezen. De cijfers uit deze monitor zijn daarom tevens een indicatie van te duiden patronen in de samenleving. Gelijktijdig met deze monitor is het landelijk rapport Discriminatiecijfers in 2021 gepubliceerd, dat een analyse geeft van de landelijke trends.

Opvallend in 2021

Corona

Het jaar 2021 werd, net als het jaar 2020, gekenmerkt door corona. De coronapandemie heeft in 2021 een enorme invloed uitgeoefend op de meldingen die in Oost-Nederland zijn geregistreerd. Omdat door de maatregelen het openbare leven zo goed als stil lag (werk en onderwijs, horeca- en cultuurbezoek, sporten en winkelen werden allemaal anders georganiseerd of simpelweg onmogelijk) zien we in de cijfers van 2021 terug dat bijna 40% van de meldingen corona-gerelateerd was. Mensen ervoeren discriminatie in verband met vaccinaties, coronatoegangsbewijzen (CTB) en de mondkapjesplicht (vooral de medische uitzondering daarop).

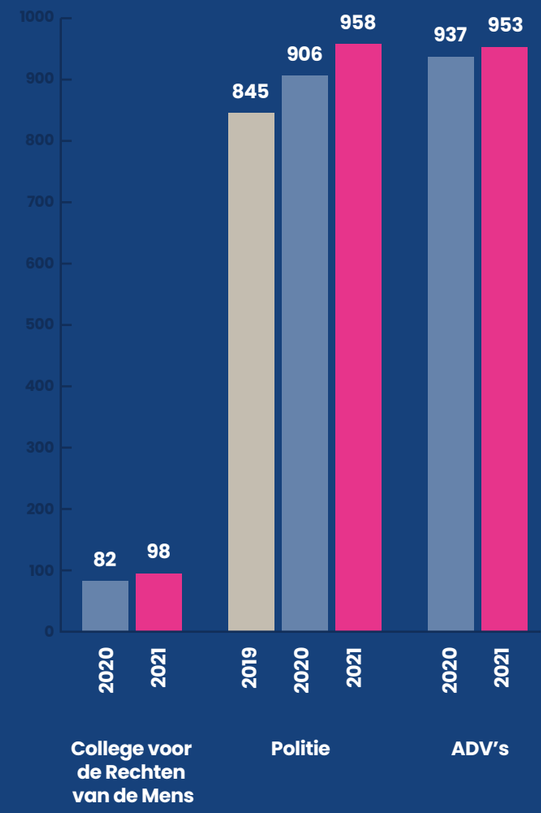
Dat maakt de verdeling over de gronden en terreinen waarop de gelijke behandelingswetgeving van toepassing is, compleet anders in vergelijking met “normale” jaren. Een relatief groter aandeel van de klachten is gerelateerd aan de grond “handicap/ chronische ziekte” (174 in 2021 tegen 121 in 2020), en “niet-wettelijke gronden” (336 in 2021 tegen 70 in 2020).

Het aantal meldingen van gevoelens van uitsluiting op grond van bijvoorbeeld het niet willen/kunnen laten vaccineren (wat niet valt onder de wettelijke discriminatiegronden) nam een hoge vlucht. Het grote aandeel meldingen op grond van handicap/ chronische ziekte is te verklaren door de klachten van mensen die om medische redenen vielen onder de uitzondering op de mondkapjesplicht, dat ook konden aantonen, maar aan wie desalniettemin de toegang werd geweigerd omdat ze geen mondkapje droegen. Ook in de cijfers over maatschappelijk terrein zien we corona terug aan het hoge aantal meldingen dat betrekking heeft op “commerciële dienstverlening” (winkels) en “collectieve voorzieningen” (overheid en ziekenhuizen).

De ADV’s hebben melders tijdens corona zo goed als mogelijk een luisterend oor geboden, en geïnformeerd over de mogelijkheden die er waren om te bemiddelen of bezwaar te maken. Omdat het bij het CTB ging om algemene overheidsmaatregelen, waren de mogelijkheden hierin vaak beperkt. Bij medische uitzonderingen op de mondkapjesplicht werd vaak succesvol een klacht ingediend en tevens bewustwording gecreëerd bij de BOA’s en winkeleigenaren.

Toename aantal meldingen

In het algemeen kunnen we stellen dat in vergelijking met de afgelopen jaren, het aantal meldingen in totaal bij alle meldpunten toeneemt. Bij het College voor de Rechten van de Mens is het aantal verzoeken met 20% procent gestegen ten opzichte van 2020 (van 82 naar 98). Ook bij de politie stijgt het aantal meldingen elk jaar met zo’n 5%: 845 in 2019, 906 in 2020 en 958 in 2021. Bij de ADV’s is het aantal meldingen ten opzichte van vorig jaar licht gestegen (953 tegenover 937). Deze stijging laat zien dat discriminatie een steeds belangrijker onderwerp wordt in de samenleving, en dat inwoners de meldpunten weten te vinden als het gaat om discriminatie.

In de praktijk

Een complexe casus in Giethoorn

Alle vormen van discriminatie en racisme zijn volstrekt ontoelaatbaar in onze samenleving. In Giethoorn heeft een casus gespeeld van een gezin van Turkse afkomst dat zich gediscrimineerd en niet veilig heeft gevoeld in hun eigen woonomgeving door beledigingen met racistisch element, intimidatie en vernielingen sinds de herfst van 2020. Het gezin heeft inmiddels besloten om te verhuizen. Dit is een schrijnend voorbeeld van de grote impact die racistische bejegening kan hebben op de levens van mensen.

Zembla heeft op 3 februari 2022 in een uitzending aandacht besteed aan deze casus. De uitzending bracht veel teweeg en er werden ook Kamervragen gesteld.

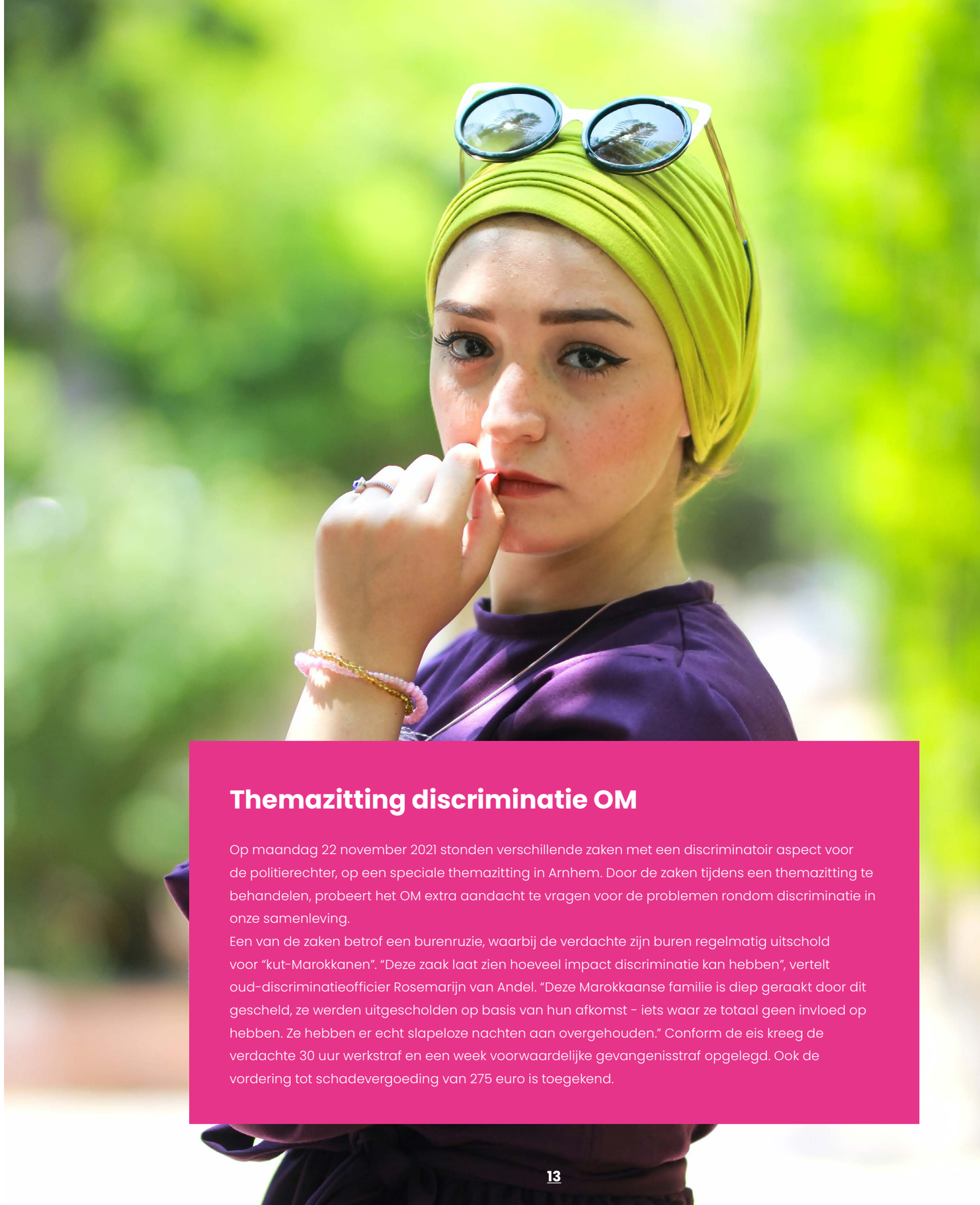
Omdat er nog twee klachtprocedures bij het Hof Arnhem-Leeuwarden in deze casus lopen wordt er in deze Monitor niet op detailniveau aandacht besteed aan de zaak. In een latere Monitor zal de casus gedetailleerder aan de orde komen zodra de zaak strafrechtelijk geheel is afgerond.

Duidelijk is dat de casus beter aangevlogen had moeten worden door diverse ketenpartners en dat er leer- en verbeterpunten voor de ketenpartners (politie, OM en Vizier) uit deze casus naar voren komen. Er zijn inmiddels tussen de vaste ketenpartners van het RDO, te weten politie, OM en Vizier, twee evaluaties gehouden waarin die leerpunten besproken zijn. Belangrijke leerpunten zijn onder andere: tijdige informatiedeling tussen ketenpartners, betere communicatie met melders maar ook betere communicatie tussen de ketenpartners en binnen eigen organisaties. Voorts dienen de meldingen en aangiften meer in samenhang dan op incidentniveau beoordeeld te worden.

En ook het KIS, het Kennisplatform Inclusief Samenleven, is voornemens om samen met Discriminatie.nl onderzoek te doen naar het handelingsperspectief voor gemeenten in samenwerking met ADV's in dit soort kwesties.

Ten slotte is er door Vizier tijdens een werkbezoek van minister Bruins-Slot aan de ADV's aandacht gevraagd voor deze casus. Er is een verzoek gedaan om wet- en regelgeving, werkwijzen en samenwerking tussen ADV's, politie en gemeenten nader te onderzoeken en als dat nodig blijkt ook aan te gaan passen.

Kortom, het is een verdrietige casus geweest die veel beroering teweeg gebracht heeft, maar ook belangrijke verbeteringen zal opleveren ten aanzien van de aanpak in discriminatiezaken.
Want iedereen in Nederland moet gelijk worden behandeld, zichzelf kunnen zijn en zich veilig voelen.

Themazitting discriminatie OM

Op maandag 22 november 2021 stonden verschillende zaken met een discriminatoir aspect voor de politierechter, op een speciale themazitting in Arnhem. Door de zaken tijdens een themazitting te behandelen, probeert het OM extra aandacht te vragen voor de problemen rondom discriminatie in onze samenleving.
Een van de zaken betrof een burenruzie, waarbij de verdachte zijn buren regelmatig uitschold voor "kut-Marokkanen". "Deze zaak laat zien hoeveel impact discriminatie kan hebben", vertelt oud-discriminatieofficier Rosemarijn van Andel. "Deze Marokkaanse familie is diep geraakt door dit gescheld, ze werden uitgescholden op basis van hun afkomst - iets waar ze totaal geen invloed op hebben. Ze hebben er echt slapeloze nachten aan overgehouden." Conform de eis kreeg de verdachte 30 uur werkstraf en een week voorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd. Ook de vordering tot schadevergoeding van 275 euro is toegekend.

Een burenruzie

Een man woont in een tussenwoning. De man is van Turkse afkomst en heeft buren met overwegend Nederlandse nationaliteiten. Hij ervaart dat hij gepest en uitgescholden wordt vanwege zijn Turkse afkomst. De man wordt er ook van beschuldigd dat hij in zijn omgeving spullen van anderen kapot maakt. Krassen op de auto, fietstassen die kapot zijn, lekke banden of een telefoon die kapot is.

De man voelt zich niet fijn behandeld. Het gesprek met zijn buren loopt op niets uit, behalve een ruzie. Hij zoekt contact met de ADV in zijn woonplaats om zijn verhaal te doen en om advies te krijgen. De klachtenconsulent biedt de man een luisterend oor, geeft tips hoe hij zelf om kan gaan met de situatie aangezien hij veel stress ervaart.

De wijkagent is betrokken bij de situatie en spreekt met de man en zijn buren. De melder heeft nog steeds het gevoel dat hij niet is gehoord en voelt zich niet fijn. De klachtenconsulent neemt contact op met de wijkagent en licht de situatie toe. Vervolgens is er een bemiddelend gesprek geweest waarbij de partijen afspraken hebben gemaakt. De pesterijen stoppen.

Geweigerd zonder vaccinatiebewijs

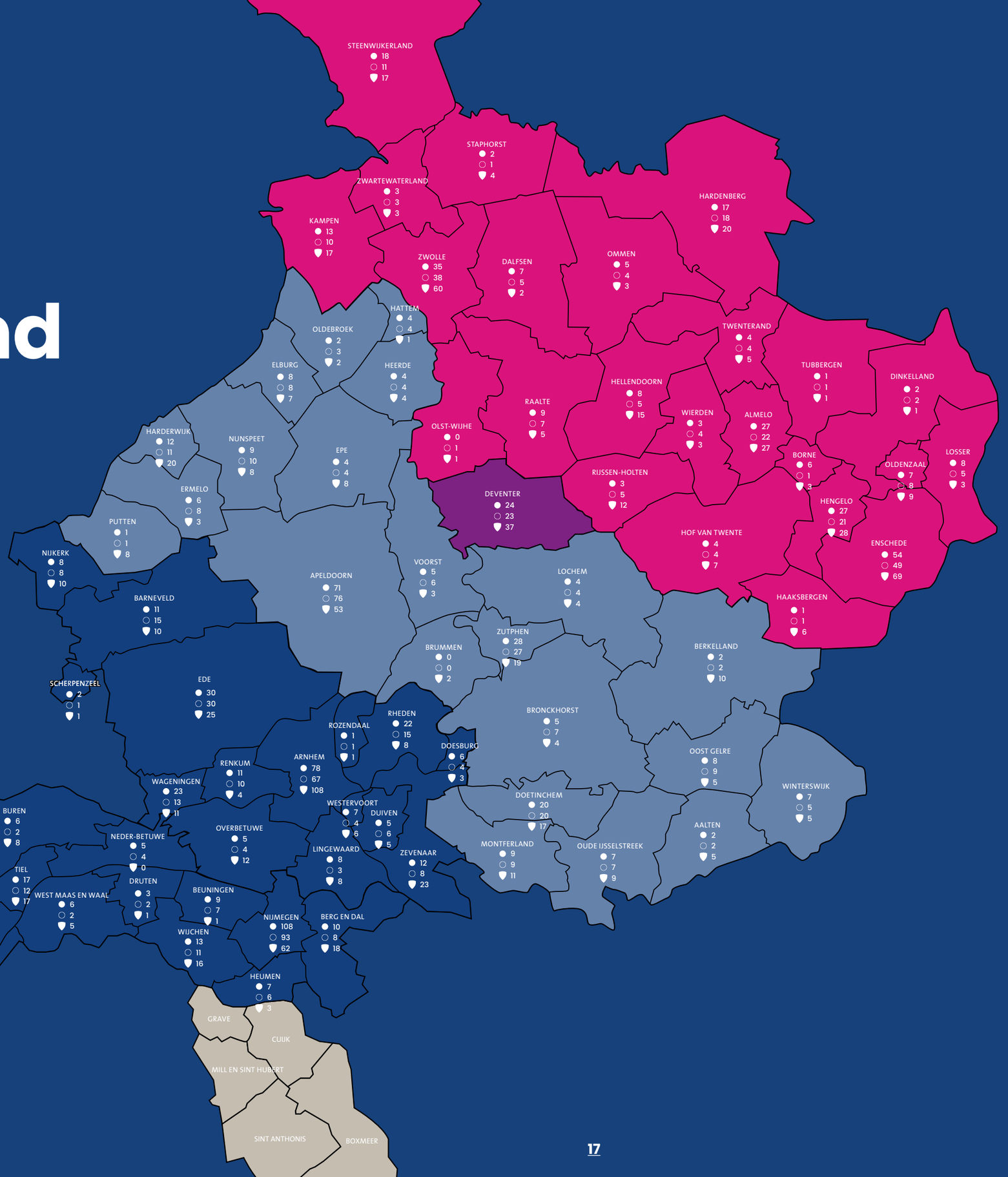
Een jonge moeder heeft een discriminatie-incident gemeld bij een ADV. Ze geeft aan gezondheidsdiscriminatie te ervaren: ze wordt namelijk gediscrimineerd op het feit dat ze niet gevaccineerd is. Zij mag haar kind zonder Coronatoegangsbewijs niet meer wegbrengen en ophalen van zijn zwemles, terwijl zij wel de winkel in mag zonder QR-code.
Een klachtenconsulent van de ADV heeft telefonisch contact gehad met de melder. De ADV heeft uitgelegd dat ze geen invloed kan uitoefenen op beslissingen van de overheid.
De coronamaatregelen die door overheid zijn vastgesteld, worden eenzijdig overheidshandelen genoemd. De gelijkebehandelingswetgeving is niet van toepassing op dit handelen. Enkel de politieke partijen in de Tweede Kamer en Eerste Kamer hebben de mogelijkheid om hier veranderingen in aan te brengen. De vrouw vindt het vervelend dat de ADV niets kan betekenen, maar bedankt voor het bieden van een luisterend oor.

“Lesbisch? Goor!”

Een jonge vrouw weet sinds twee jaar dat zij op vrouwen valt en zij durft hier niet goed over te praten. Eindelijk heeft zij de moed om het haar ouders te vertellen en een aantal van haar beste vriendinnen op school. Iedereen reageert positief en ze is opgelucht dat zij het eindelijk heeft verteld. Maar een dag later ontdekt zij op Facebook dat zij wordt uitgemaakt voor vies en goor. Ze wordt zelfs aangespoord om zelfmoord te plegen! De vrouw is erg verdrietig en durft dit niet aan haar ouders of aan school te vertellen.

Ze besluit een ADV te bellen. De klachtenconsulent biedt aan om haar te begeleiden in een gesprek met haar vriendinnen en de school en melding te doen bij de politie. De vrouw voelt zich gehoord en is blij dat zij haar verhaal kon doen. Ze besluit om het toch aan haar ouders te vertellen. Haar ouders steunen haar en nemen contact op met de school. De ADV sluit op verzoek van de vrouw de melding en geeft aan dat het heel dapper was dat zij bij de ADV is gekomen met haar verhaal.

Registraties discriminatie **Oost-Nederland**

Registraties
ADV's 2021

Kruistabel Terrein en grond 2021

Kruistabel Terrein vs Grond	Antisemitisme	Arbeidscontract	Arbeidsduur	Burgerlijke Staat	Geslacht	Godsdienst	Handicap/chronische ziekte	Herkomst/huidskleur	Leeftijd	Levensovertuiging	Nationaliteit	Niet-wettelijke gronden	Onbekend	Politieke gezindheid	Seksuele gerichtheid
Arbeidsmarkt		1			19	6	24	55	18	2	4	16	5		3
Buurt/Wijk	4				1	5	6	36			1	6	2		8
Collectieve voorzieningen		1			4	4	57	39	22		3	167	3	1	2
Commerciële dienstverlening	1			2	2	1	53	23	7	1	3	35	2		1
Horeca/amusement					1	1	3	4				43			
Huisvesting					1		5	14	2		2	7			2
Media/Reclame	1				3	2	2	7			1	6		1	2
Onbekend					1		1					2	2		1
Onderwijs		1			3	2	10	19		2		8			2
Openbare ruimte/publiek domein	5				2	4	4	28				9	3		5
Overig					1	1	1	2		1	1	3		1	1
Politie/OM/Vreemdelingenpolitie								16				2			
Privésfeer	1				2	2	1	3			1	2		1	
Publieke/politieke opinie	1				2	2		5	1			14		1	2
Sport/recreatie					4	2	7	13	1		1	28	1		2

Corona

Ook in de tabel hiernaast wordt meteen duidelijk dat de coronapandemie voor veel extra meldingen heeft gezorgd. De 167 meldingen bij 'niet-wettelijk' onder 'collectieve voorzieningen' betreffen voornamelijk meldingen met betrekking tot vaccineren en het coronatoegangsbewijs. Daarnaast is er een duidelijke relatie tussen 'handicap/chronische ziekte' en corona: op alle terreinen is het aantal meldingen hierover toegenomen, maar vooral op de terreinen die betrekking hebben op winkels, horeca en openbaar vervoer. De sterke toename 'leeftijd' op het gebied van 'collectieve voorzieningen' heeft te maken met de Astra Zeneca-vaccinatie, die op een bepaald moment alleen nog aan 60+'ers werd aangeboden.

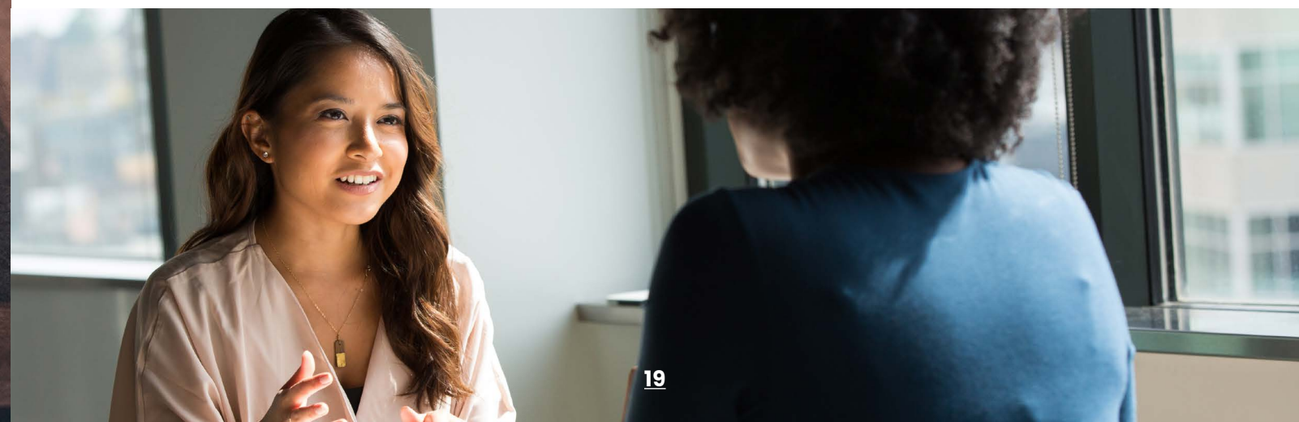
Racisme

Het aantal meldingen op de grond herkomst/huidskleur is het grootst op het terrein van de arbeidsmarkt. De verdubbeling die vorig jaar in de cijfers te zien was (van 27 naar 57) heeft zich doorgezet in de vorm van een evenaring van het aantal meldingen. Hieraan is te zien dat het voor inwoners met een biculturele achtergrond lastiger is om te functioneren in de huidige arbeidsmarkt. Zij krijgen bijvoorbeeld te maken met meer afwijzing voor sollicitaties, of pestgedrag op het werk. Maar ook op het terrein van sport en recreatie ontvingen de ADV's een ruime verdubbeling van het aantal meldingen van 2020 over herkomst/huidskleur. Een opvallende afname is te zien in de grond buurt/wijk. Hoewel het aantal meldingen in dit terrein nog altijd het hoogst is voor de grond 'herkomst/huidskleur', heeft de stijging van 2020 hier niet doorgezet en ligt het aantal meldingen zelfs onder het niveau van 2019.

Discriminatie op de werkvloer: "het is maar een grapje"

Een alleenstaande jonge vrouw werkt al meer dan 5 jaar fulltime in een productiebedrijf om haar gezin te onderhouden. Zij meldt zich bij de ADV in haar woonplaats voor een gesprek en vertelt dat zij al jaren gepest wordt op de werkvloer door haar collega's. Er worden regelmatig apengeluiden gemaakt in haar bijzijn en zij wordt voor zwartjoekel uitgemaakt. Telkens als zij aangeeft dit vervelend en discriminerend te vinden, wordt er gezegd: "het is maar een grapje". Een gesprek met de directeur levert dezelfde reactie op. De vrouw is erg teleurgesteld door zijn reactie en voelt zich niet meer in staat om te werken. Zij heeft zich ziekgemeld.

Op advies van de ADV doet zij een melding bij de politie, en bespreekt het pestgedrag met de bedrijfsarts. De bedrijfsarts neemt haar verhaal wel serieus, en geeft haar tijd om te herstellen. Voorlopig blijft de vrouw in de ziektewet, zodat zij kan herstellen en daarna besluiten of ze nog terug wil naar deze werkgever. De vrouw is blij met het luisterende oor dat door de ADV werd geboden en bedankt de ADV voor de steun.

Interview met de discriminatieofficier van Justitie Oost-Nederland

Miriam Weimar mag zich sinds december 2021 de discriminatieofficier van justitie van arrondissementsparket Oost-Nederland noemen. Een portefeuille met mooie kansen. Bij haar aantreden zag zij direct dat er een goede samenwerking is tussen antidiscriminatievoorzieningen, politie en Openbaar Ministerie. Deze multi-agency rapportage is daar het bewijs van. Maar wat doet het OM eigenlijk in de aanpak van discriminatie? De discriminatieofficier vertelt...

Wat doet het OM in de aanpak van discriminatie?
"Het OM is aan zet als het gaat om de strafrechtelijke aanpak van discriminatie. Via verschillende routes worden zaken bij ons aangemeld. Als we van discriminatie in ons gebied horen, gaan we na welke informatie de politie en antidiscriminatievoorzieningen hebben en kijken we of het gebeurde strafbaar lijkt. In dat geval zullen we de zaak oppakken en beoordelen wat de best passende aanpak/afdoening is. We hebben hierover veelvuldig overleg met onze ketenpartners. Samen met ADV's en politie screenen we periodiek een lijst met meldingen en aangiften. Deze lijst wordt in gezamenlijkheid besproken om te bepalen wie er het beste mee aan de slag kan. We hebben hiervoor regionale discriminatie overleggen georganiseerd (RDO). Als er sprake is van een strafbaar feit, dan doet de politie onderzoek. Vervolgens beslist het OM over de vervolging. Bij grote maatschappelijke impact ligt vervolging natuurlijk voor de hand en als iemand aangifte doet, vatten we dat op als de wens om strafvervolging. We willen graag bijdragen, maar hebben daarvoor wel aangiften en meldingen nodig. We zien helaas dat er niet altijd aangifte of melding wordt gedaan."

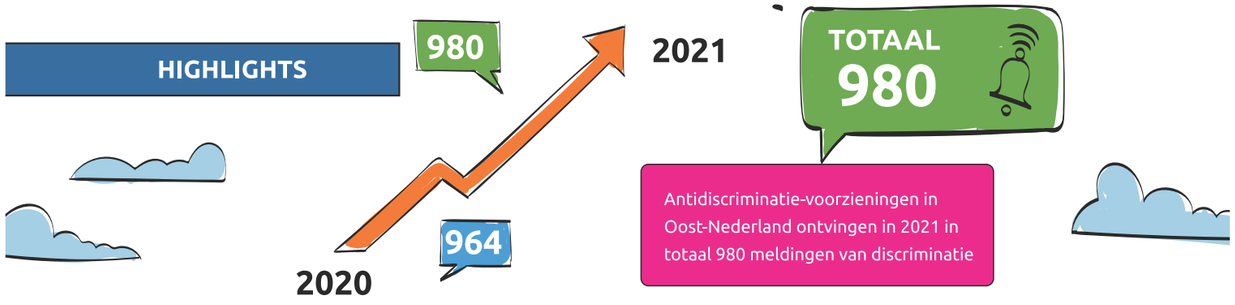
En wordt er vaak strafrechtelijk vervolgd door jullie?
"Van belang voor ons is het strafrechtelijk bewijs in verhouding tot de vrijheid van meningsuiting. Dat is een belangrijk uitgangspunt van de Grondwet. Een maatschappelijk debat is nodig en mogelijk binnen onze democratie. Maar er zitten ook grenzen aan deze grondrechten. De opkomst van social media, waarbij uitlatingen een nagenoeg onbegrensd bereik hebben als zij 'viral' gaan, stellen de samenleving en het OM voor nieuwe uitdagingen. We zien dat aangiftes complexer worden. Daarom overleggen we vaak met het Landelijke Expertisecentrum Discriminatie over deze complexe zaken met grote maatschappelijk impact."

Hoe kijk jij terug op 2021?
"2021 was een roerig jaar. De coronapandemie heeft gezorgd voor een verharding in onze maatschappij. De drempel om te zeggen en schrijven wat je vindt, ongeacht of je er een ander mee kwetst, is (mede door de mogelijkheden van de social media) laag. We zien steeds meer polarisatie, openlijke discriminatie en racisme. Maar de meldingen en aangiften stijgen niet in gelijke tred mee. We zijn blij met de komst van de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme. We hebben in november 2021 een themazitting met discriminatiezaken georganiseerd (zie p.13). Het OM wil hiermee ook een signaal afgeven aan de maatschappij. Straffen is misschien niet altijd de oplossing, maar we willen in elk geval dat er genoegdoening volgt voor slachtoffers en dat het discrimineren stopt. Verder hebben er meerdere cases in ons gebied gespeeld waarin we de samenwerking hebben gezocht met ADV, politie en gemeente. Daar leren we veel van. Daarnaast is het Openbaar Ministerie ook zelf aan de slag met inclusie en diversiteit. Zowel binnen als buiten ons Parket heeft dit belangrijke onderwerp dus onze aandacht."

Jouw wens voor de aanpak van discriminatie?
"Discriminatie - in welke vorm dan ook - is onacceptabel. Mensen worden er enorm door gekwetst en de gevolgen zijn soms niet te overzien. Ik hoop daarom dat we als Openbaar Ministerie zoveel mogelijk zaken in gezamenlijkheid met de ketenpartners kunnen blijven aanpakken, met een bevredigend resultaat voor de aangevers. Daarbij is een belangrijk doel ook, dat mensen die iemand discrimineren, beledigen of kwetsen, zelf het besef krijgen wat ze aanrichten met hun gedrag. Discriminatie zit soms in hele kleine dingen, maar kan grote gevolgen hebben. Ik hoop dat wij als Openbaar Ministerie een grote bijdrage kunnen blijven leveren aan het accepteren en geaccepteerd voelen. Opdat iedereen kan zijn wie die persoon is."

Discriminatiemeldingen in Oost Nederland 2021

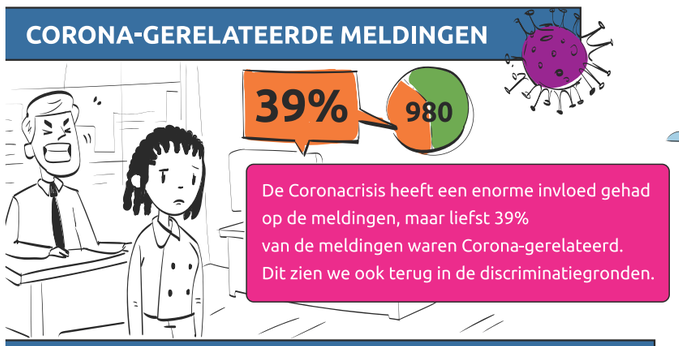
HIGHLIGHTS

TOTAAL 980

Antidiscriminatie-voorzieningen in Oost-Nederland ontvingen in 2021 in totaal 980 meldingen van discriminatie

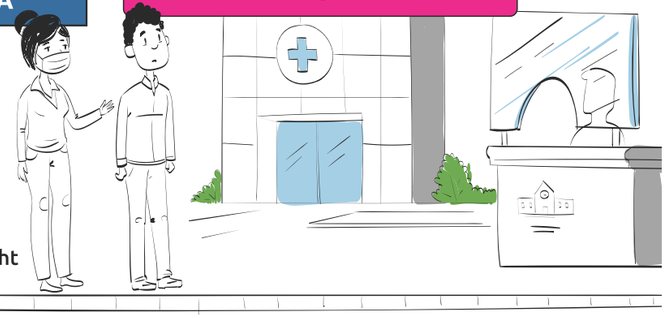
CORONA-GERELATEERDE MELDINGEN

De Coronacrisis heeft een enorme invloed gehad op de meldingen, maar liefst 39% van de meldingen waren Corona-gerelateerd. Dit zien we ook terug in de discriminatiegronden.

LOCATIES

We zien dit ook duidelijk terug in waar de discriminatie plaatsvond. Een groot gedeelte van de meldingen ging over de toegang tot collectieve voorzieningen.

GEVOELENS VAN UITSLUITING DOOR CORONA

Niet willen/kunnen vaccineren

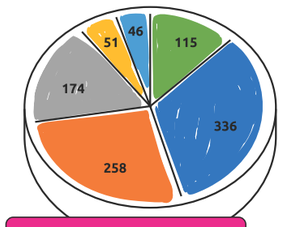
Coronatoegangsbewijzen

Mondkapjesplicht

Het niet willen of kunnen vaccineren, Coronatoegangsbewijzen, en de mondkapjesplicht hebben gezorgd voor gevoelens van uitsluiting.

GRONDEN

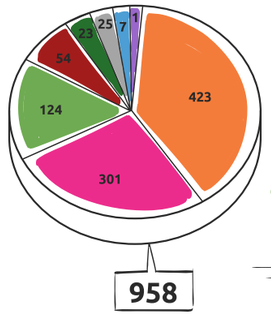
Algemene wet gelijke behandeling (Awgb)

In 2021 ontvingen wij in Oost-Nederland de meeste meldingen op grond van:

Discriminatiegronden

- niet-wettelijke gronden
- afkomst/ras
- handicap/chronische ziekte
- leeftijd
- geslacht
- overige gronden
- seksuele gerichtheid
- levensovertuiging
- godsdienst
- antisemitisme

POLITIECIJFERS

Ook registreerde de politie eenheid Oost-Nederland 958 discriminatiemeldingen verdeeld over de volgende gronden.

Aanbevelingen

Wat kunnen gemeenten doen om discriminatie verder te voorkomen?

Maak discriminatie bespreekbaar en vier de verschillen

Maak mensen bewust van het feit dat discriminatie helaas onderdeel uitmaakt van onze samenleving, door de herkomst van ons, onze ouders of voorouders, door gebeurtenissen in het verleden en in het hier en nu. Tegelijkertijd is onze samenleving gegrond op Artikel 1 van de grondwet. Discriminatie herkennen en erkennen en daarmee polarisatie tegengaan en diversiteit bevorderen is één van de grootste maatschappelijke opgaven die we hebben om onze samenleving voor nu en de toekomst leefbaar te houden.

Educatie voor jong en oud

Investeer in educatie en voorlichting: niet alleen voor jongeren, maar ook voor docenten en medewerkers van bedrijven en organisaties. Trainingen moeten niet alleen gericht zijn op het herkennen en bespreekbaar maken van discriminatie, maar zeer zeker ook op het aanleren van vaardigheden om met discriminatie om te gaan. Hoe reageer je op iemand die een discriminerende opmerking maakt? Wie dit leert, kan het verschil maken in zijn eigen omgeving.

Versterk de ADV's

In mei 2021 is de bijdrage vanuit het Rijk aan gemeenten voor antidiscriminatiebeleid verhoogd naar 75 cent per inwoner. Zet de verhoging in om ADV's structureel meer middelen en mogelijkheden te geven om discriminatie in al zijn facetten aan te pakken. De nieuwe Nationaal Coördinator Discriminatie en Racisme, Rabin Baldewsing, komt in de loop van 2022 met een advies voor een aanpak waarin ook de gemeenten en ADV's een rol spelen. Volgens hem zijn gemeenten, en met name burgemeesters als hoeders van de openbare veiligheid, nu aan zet om voor iedereen een veilige leefomgeving te garanderen, zonder discriminatie of racisme.

Aanpak discriminatie

- Artikel 1 van de Grondwet uitdragen
- Bewustwording (eigen) vooroordelen en uitsluiting
- Gemeentelijke antidiscriminatievoor-zieningen verbinden aan organisaties, onderwijs en sport
- Aangiftebereidheid bevorderen door inzet training en voorlichting voor politie
- Aandacht voor alle gronden van discriminatie
- Bekendheid en meldingsbereidheid vergroten
- Handelingsverlegenheid verminderen door inzet van trainingen en voorlichting op werk, school, sport en horeca

Gezamenlijke **uitgave**

Oost-Nederland

Vizier - gericht op discriminatie en diversiteit
Ariensplein 1
7513 AJ Enschede

Burgemeester Drijbersingel 15
8021 DA Zwolle

Weerdjesstraat 168
6811 JH Arnhem

Arend Noorduijnstraat 15
6512 BK Nijmegen

T 085 0734600
I www.vizieroost.nl

Artikel 1 Noord-Oost Gelderland
Prins Willem-Alexanderlaan 1419
7312 GA Apeldoorn
T 055 522 55 55
I www.art1-nog.nl

Meldpunt Discriminatie Deventer
Roggestraat 3
7411 EP Deventer
T 06 38 28 09 07
I www.mddeventer.nl

Politie

Politie-eenheid Oost-Nederland
Europaweg 79
7336 AK Apeldoorn
T 088 965 90 90
I www.politie.nl

Openbaar Ministerie

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Oost-Nederland
Eusebiusbinnensingel 28
6811 BX Arnhem
T 088 699 19 00
I www.om.nl

Mei 2022 Oost-Nederland

Dit is een gezamenlijke uitgave van de antidiscriminatievoorzieningen, politie-eenheid Oost-Nederland en het arrondissementsparket Oost-Nederland. Met dank aan het College voor de Rechten van de Mens voor het beschikbaar stellen van informatie.

De Monitor Discriminatie 2021 Oost-Nederland verschijnt gelijktijdig met 9 andere regionale rapporten en het landelijke rapport Discriminatiecijfers in 2021. Het landelijk rapport Discriminatiecijfers 2021 en alle regionale rapporten zijn te vinden op de website van de landelijke vereniging van ADV's: www.discriminatie.nl. Een uitgebreide toelichting op alle discriminatiecijfers is te vinden op www.discriminatie.nl onder Cijfers.

Discriminatie Melder
Download de app in de Appstore of in Google Play

vizier gericht op discriminatie & diversiteit

Art.1 NOORD OOST GELDERLAND voorkomt en bestrijdt discriminatie

POLITIE

Meld Discriminatie Deventer

OPENBAAR MINISTERIE